

DE OMGEVINGSJURIST

MAAKT UW BESTEMMINGSPLAN MILIEU-PROOF

**onderbouwing spuitzonering
project Noortveer**

De Omgevingsjurist

Groot Handelsgebouw Rotterdam Business center
Weena 737, 3013 AM Rotterdam

T: 010 – 268 0689

www.omgevingsjurist.nl
info@omgevingsjurist.nl

Wie is Marian Harberink?

Marian Harberink is gespecialiseerd in de technische en juridische doorwerking van milieu in het bestemmingsplan. Eén van haar specialisaties is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op open teelten en de hierbij behorende zonering (spuitzones) en afstanden tot woningen. Ze adviseert met name gemeenten, adviesbureaus, projectontwikkelaars en boomkwekers over dit onderwerp.

Naast ruim 15 jaar praktijkervaring heeft ze hierover gepubliceerd in de juridische vakbladen Milieu & Recht (*'Intensief gewasbeschermingsmiddelengebruik bij open teelten', M en R 2011/38*) en Bulletin RO totaal (*'Spuitzones van boomgaarden en een goede ruimtelijke ordening' BROU 2010, nr. 6*) en het vaktijdschrift De Boomkwekerij (*'Let op de spuitzone rond boomkwekerijpercelen', 27 mei 2011*).

Ze heeft onder meer onderbouwingen gemaakt voor de gemeenten Overbetuwe, Nederbetuwe, Houten, Utrecht, Veldhoven, Wijk bij Duurstede, Tilburg, Rheden, Beuningen, Hulst, Uden en voor makelaars, projectontwikkelaars, kwekerijen, adviesbureaus en particulieren.

Deze onderbouwing is met grote zorg samengesteld en toegepast op deze specifieke situatie. Er wordt geen aansprakelijkheid aanvaard voor de gevolgen van het overnemen van tekstgedeelten uit deze onderbouwing die gebruikt worden voor andere, niet door De Omgevingsjurist onderzochte situaties. Tekst uit deze onderbouwing aanhalen is toegestaan, mits de bron wordt genoemd. Als bronvermelding noemen: De Omgevingsjurist en de titel van de onderbouwing.

Werkorganisatie Duivenvoorde
Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling
t.a.v. de heer F. Boogert
Leidseweg 25
2252 LA VOORSCHOTEN

ONDERBOUWING SPUITZONE

7 mei 2018

Geacht College,

1. Aanleiding

De locatie Noortveer is gelegen in het buitengebied van Voorschoten in de zogenaamde Duivenvoordecorridor. In het bestemmingsplan Buitengebied (2010) zijn voor de Duivenvoordecorridor drie uitwerkingsgebieden opgenomen waar woningbouw gerealiseerd mag worden. Dit betreft Haagwijk (UWI), Roosenhorst (UWIII) en Noortveer (UWII). De gemeente staat voor de planologische invulling van de laatste locatie waar in het bestemmingsplan woningbouw mogelijk gemaakt is, Noortveer (UWII). Voor onderhavig plangebied zal geen uitwerkingsplan worden opgesteld, maar een bestemmingsplan.

Met het ruimtelijke besluit – in casu het vaststellingsbesluit van het bestemmingsplan – moet worden aangetoond dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening in de zin van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Ten zuidwesten van het beoogde plangebied voor woningbouw liggen de agrarische percelen met sierteelt van kwekerij Vliet en Wegen aan de Veurseweg 289 in Voorschoten. Ingevolge de geldende agrarische bestemming is op een van de percelen rechtstreeks sierteelt toegestaan. Vanwege deze mogelijkheid in het geldende bestemmingsplan kunnen spuitzones ingevolge open teelten, zoals sier- en bometeelt in juridische zin een rol spelen. Hierbij moet worden uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden van de betreffende percelen¹.

2.1 Spuitzones en gevoelige functies

Er gelden in Nederland geen wettelijke bepalingen over minimaal aan te houden afstanden tussen gronden waarop gewassen in de open lucht worden geteeld en nabij gelegen, voor gewasbeschermingsmiddelen gevoelige objecten, zoals woningen². Vanwege mogelijk vrijkomende drift (verwaaiing van spuitvloeistof) bij bespuitingen in met name de fruitteelt wordt in de bestemmingsplanpraktijk een vuistregel gehanteerd om een afstand van 50 meter aan te houden tussen een fruitboomgaard en een gevoelige bestemming. Dit is een in de praktijk gegroeide vuistregel.

Gevoelige functies zijn plaatsen waar regelmatig en voor een groot gedeelte van de dag mensen verblijven of samenkomen. Woningen met tuinen worden als zodanig aangemerkt. Bij de afstand van 50 meter wordt ervan uitgegaan dat enerzijds de bedrijfsvoering van de teler niet wordt belemmerd en

¹ ABRS 7 januari 2015, no. 201305911/1/R6.

² ABRS 22 juli 2009, nr. 200806481/1/R2.

anderzijds dat er geen nadelige effecten optreden voor de gezondheid van de bewoners van de woning. De 50 meter afstand is echter een indicatieve afstand en hangt onder meer af van het soort teelt ter plaatse en de plaatselijke omstandigheden. Drift in bijvoorbeeld de fruitteelt is door de aard van de bespuitingen, met name opwaarts gericht spuiten en spuitfrequentie intensiever dan bijv. bij bespuitingen in de lage bometeelt waar neerwaarts gespoten wordt. Voor het betrokken bestuursorgaan bestaat zowel bij toepassing als afwijking van deze afstand een onderzoeksplicht³. Een kortere afstand is mogelijk, mits voorzien van een deugdelijke motivering⁴.

2.2 Beschrijving omgeving

De nabije omgeving en het plangebied kenmerken zich door enerzijds agrarische gebied en anderzijds de ligging in het overgangsgebied tussen de kernen van Leidschendam en Voorthuizen. In de omgeving bevinden zich zowel burgerwoningen, bedrijven als agrarische bedrijvigheid.

Afbeelding 1: luchtfoto omgeving van beoogde planlocatie Noortveer (nabij rode pijl)

³ Artikel 3:2 juncto artikel 3:4 Awb en artikel 3.1.6 Bro en ABRS 31 augustus 2011, no. 200909137/1/R3, ABRS 18 mei 2011, no. 201001510/1/R1.

⁴ o.m. ABRS 14 maart 2018, no. 201706942/1/R1

3.1 Onderzoek omvang spuitzone

Zoals hiervoor staat aangegeven is de in de praktijk gegroeide vuistregel van 50 meter indicatief. Dat betekent dat er onder omstandigheden gemotiveerd van kan worden afgeweken en er toch sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Omdat elk geval anders is, dient dit per dossier te worden onderzocht en afgewogen. Dat is maatwerk. Uit jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en onderzoek komen de volgende aandachtspunten naar voren:

1. wat wordt planologisch mogelijk gemaakt en geldende bestemming(en);
2. welke gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt;
3. wat zijn de effecten van de gewasbeschermingsmiddelen voor de mens bij blootstelling en het gebruik van driftreducerende middelen of maatregelen;
4. overheersende windrichting.

Aan de hand van bovengenoemde stappen wordt onderzocht of er in dit dossier al dan niet een kleinere spuitzone kan worden aangehouden dan 50 meter.

Stap 1 Wat wordt planologisch mogelijk gemaakt en geldende bestemming(en)

Geldende bestemmingen plangebied woningen en agrarische percelen sierteelt

Voor de gronden van het plangebied van de woningen (woonlocatie percelen: sectie B, no. 11262 en 8280) geldt het bestemmingsplan "Buitengebied (2010)". De percelen hebben hierin de bestemmingen 'Overig - Uit te werken buitenplaats 2' en de dubbelbestemmingen 'Waarde-Archeologie-5' en 'Waarde – Beschermde stads- en dorpsgezicht'. Op grond van de bestemming 'Overig - Uit te werken buitenplaats 2' zijn ingevolge artikel 22.1 onder meer woningen en tuinen toegestaan.

De agrarische percelen ten zuidwesten van de beoogde woonlocaties (kadastraal aangeduid als: gemeente Voorschoten, sectie B, no. 3244, 5791 en 8651) worden gebruikt ten behoeve van sierteelt, in het bijzonder voor de teelt van fragaria en brassica. Op deze percelen is eveneens het bestemmingsplan "Buitengebied (2010)" van toepassing, met de bestemmingen 'Natuur – Bijzondere botanische waarden' voor de kadastrale percelen sectie B, no. 3244 en 5791, en 'Agrarisch met waarden – open gebied' voor het perceel dat kadastraal is aangeduid is als sectie B, no. 8651. Eveneens zijn hier de dubbelbestemmingen 'Waarde-Archeologie-5' en 'Waarde-Beschermde stads- en dorpsgezicht' van toepassing. Op grond van voornoemde agrarische bestemming is de bedrijfsuitoefening van grondgebonden agrarische bedrijven toegestaan. Onder 'grondgebonden agrarisch bedrijf' wordt in het bestemmingsplan verstaan: een agrarisch bedrijf waarbij de productie hoofdzakelijk afhankelijk is van het voortbrengend vermogen van de bij dat bedrijf behorende (open) grond. Op grond van de bestemming 'Natuur – Bijzondere botanische waarden' is geen agrarische bedrijvigheid toegestaan, tenzij de functieaanduiding 'specifieke vorm van natuur – kwekerij' van toepassing is. Dat is hier niet het geval.

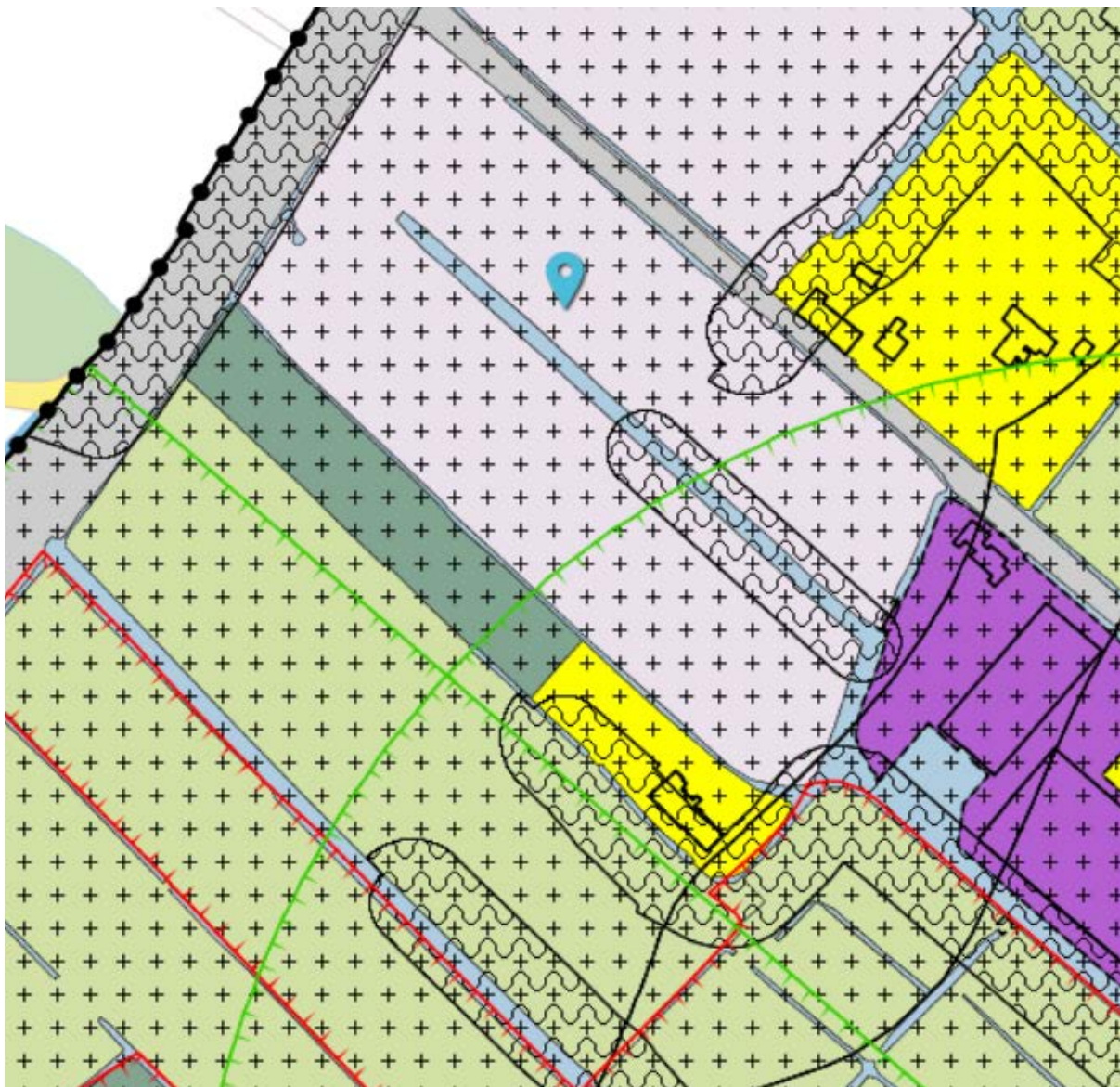
Bij het bepalen van een verantwoorde afstand tussen een woonperceel en agrarische percelen waarop agrarische open teelten in planologisch opzicht zijn toegestaan, dient te worden gekeken naar wat het bestemmingsplan in juridische zin toelaat. Hierbij wordt uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden van de betreffende percelen. Indien het bestemmingsvlak bomen tot aan de perceelsgrens toelaat, dan dient te worden gemeten vanaf de perceelsgrens (is meestal ook de rand van het bestemmingsvlak)⁵.

Beoogde bestemming woonlocatie

De percelen van de beoogde woonlocatie zullen worden bestemd als 'Wonen' en mogen voor (burger)woondoeleinden gebruikt worden.

Bij deze planologische wijziging moet in het kader van een goede ruimtelijke ordening, in het bijzonder een aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor de bewoners, rekening worden gehouden met het op grond van het bestemmingsplan toegestane gebruik voor grondgebonden agrarische bedrijvigheid en het bijbehorende gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

⁵ ABRS 24 juli 2002, no. 200103400/1.

Abbeelding 2: uitsnede verbeelding geldend bestemmingsplan "Buitengebied (2010)" en planlocatie (naabj blauwe knop)

Stap 2 Welke gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt en wanneer

Voor de agrarische percelen van de kwekerij is op het perceel met de bestemming 'Agrarisch met waarden – open gebied', in planologisch-juridische zin rechtstreeks een grondgebonden agrarisch bedrijf toegestaan. Zoals hiervoor staat vermeld wordt in het geldende bestemmingsplan onder 'grondgebonden agrarisch bedrijf' verstaan: een agrarisch bedrijf waarbij de productie hoofdzakelijk afhankelijk is van het voortbrengend vermogen van de bij dat bedrijf behorende (open) grond. Naast sier- en bometeelt is bijv. ook fruitteelt toegestaan.

Op het perceel met de bestemming 'Natuur – Bijzondere botanische waarden' is geen sier- en bometeelt of fruitteelt toegestaan, alhoewel dit perceel al wel jaren wordt gebruik voor de sierteelt.

Voor het agrarische perceel van de kwekerij met de bestemming 'Agrarisch met waarden – open gebied' is in planologisch-juridische zin rechtstreeks zowel fruitteelt als bometeelt toegestaan. Voor dit perceel is bij dit onderzoek dan ook uitgegaan van gewasbeschermingsmiddelen die in de fruitteelt het meest worden gebruikt. Dat is de meest maximale planologische situatie. In de fruitteelt wordt zeer intensief gespoten en in op- en zijwaartse richting. Dit veroorzaakt meer drift dan bijv. in de lage bometeelt of sierteelt waar voornamelijk neerwaarts wordt gespoten. Deze spuittechniek (naar beneden spuiten) zorgt voor beduidend minder drift in de lucht dan opwaartse bespuitingen.

In de fruitteelt worden voornamelijk schimmelbestrijdingsmiddelen (fungiciden), onkruidbestrijdingsmiddelen (herbiciden) en insectenbestrijdingsmiddelen (insecticiden) gebruikt. Veel gebruikte middelen zijn Merpan/Captosan, Fenoxycarb25WG, Teppeki, Runner, Pirimor, Apollo 500SC, CHORUS 50WG, Delan DF, Switch en Syllit. Dit blijkt uit wetenschappelijk onderzoek van de Wageningen Universiteit ('Driftblootstelling van omstanders en omwonenden door boomgaarbespuitingen', J.C. van de Zande en M. Wenneker, maart 2015). Dit rapport van de WUR vormt tevens de wetenschappelijke basis van deze onderbouwing naar een verantwoorde afstand tussen de beoogde bestemmingsvlakken 'Wonen' of 'Tuin' en de uiterste grens van het agrarische perceel. Het rapport bevat de meest recente wetenschappelijke inzichten in driftblootstelling voor omwonenden bij bespuitingen in een boomgaard (bij de teelt van appels en peren).

Uit meerdere onderzoeken van de Wageningen Universiteit⁶ blijkt dat de drift bij lage en hoge bomenteelt aanzienlijk lager is dan de drift bij boomgaarbespuitingen in de fruitteelt. Hoewel bij zowel (hoge) bomenteelt als fruitteelt op- als zijwaarts wordt gespoten, ligt de frequentie van bespuitingen in de fruitteelt hoger. In de lage bomenteelt wordt voornamelijk neerwaarts gespoten. Hierbij wordt in de regel gebruik gemaakt van een veldspuit met neerwaarts gerichte bespuiting of een hand- of motorrugspuit met struikgerichte bespuiting. De drift is bij voornoemde wijze van bespuiten aanzienlijk minder dan bij zij- of opwaartse bespuitingen, zoals bij laanbomen. Omdat er op grond van de geldende agrarische bestemming ook fruitteelt is toegestaan, wordt in dit onderzoek uitgegaan van de middelen die in de fruitteelt het meest worden gebruikt (worst case scenario) en het meest toxisch zijn. Om die reden wordt in dit onderzoek uitgegaan van het middel Captan. Bij gebruik van het meest giftige middel dient namelijk de grootste afstand te worden aangehouden tot een gevoelige functie, zoals een woning met tuin.

Van belang is onder meer wanneer deze middelen gebruikt mogen worden: gedurende het hele jaar of gedurende een seizoen, dus zowel op volblad als op kale bomen. Het middel Captan mag in principe gedurende het gehele jaar worden gebruikt, dus zowel op kale bomen als bomen met blad. In het gebruiksvoorschrift bij het middel Captan zijn echter wel beperkingen gesteld bij de toepassing van het middel bij de teelt van appels en peren, zoals het gebruik van driftreducerende spuitdoppen en spuitmethoden. Captan is van bovengenoemde gewasbeschermingsmiddelen het meest toxisch. De werkzame stof Captan zit in de gewasbeschermingsmiddelen Merpan en Captosan. Het risico wordt veroorzaakt door de hoge frequentie en dosering van gebruik. Om die reden wordt bij het bepalen van een verantwoorde afstand in deze onderbouwing uitgegaan van het middel Captan en het gebruik op kale bomen. Bij gebruik van het meest giftige middel dient namelijk de grootste afstand te worden aangehouden tot een gevoelige functie, zoals een woning met tuin. Dit is het worst case scenario.

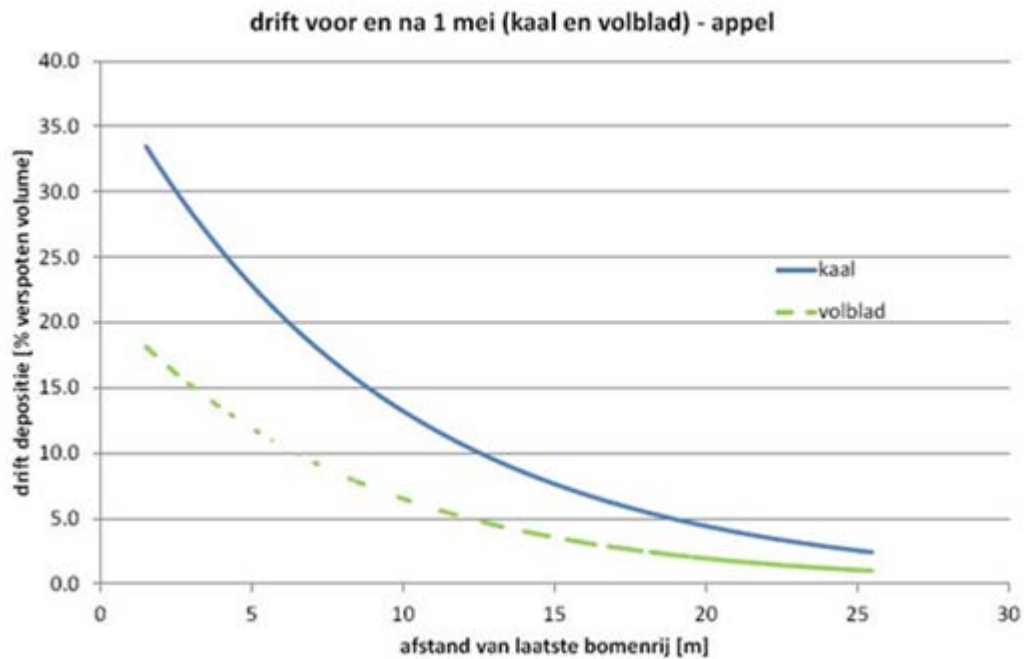
Stap 3 Wat zijn de effecten van de gewasbeschermingsmiddelen voor de mens bij blootstelling en het gebruik van driftreducerende middelen

3.1.1 Algemeen

Uit onderzoeken van de Wageningen Universiteit⁷ (hierna: WUR) – waarin uit wordt gegaan van vaste onderzoeksmodellen en uitgangspunten - blijkt dat de gezondheidsrisico's van gewasbeschermingsmiddelen voor omwonenden met name liggen bij opname van stoffen door de huid (dermaal risico). Door drift (verwaaiing van spuitvloeistof) kan de mens ongewenst in contact komen met gewasbeschermingsmiddelen. In onderstaande tabel is de drift als percentage van de dosering bij gebruik van een standaardveldspuit (niet driftreducerend) uitgezet tegen de afstand op verschillende boomhoogtes. De tabel laat zien dat de drift afneemt naarmate de afstand toeneemt.

⁶ J.C. van de Zande e.a., 'Beperking driftblootstelling binnen 50 m van perceelsgrens bij bespuitingen in de lage bomenteelt' en J.C. van de Zande e.a. 'Driftblootstelling van bewoners en omstanders door bespuitingen in de laanboomteelt'.

⁷ Onder meer J.C. van de Zande e.a., 'Onderzoek naar driftblootstelling van recreatieterrein Rutjesland door boomgaard bespuitingen' en J.C. van de Zande e.a., 'Onderzoek naar driftblootstelling van recreatieterrein Rutjesland door bespuitingen in de laanbomenteelt', en J.C. van de Zande e.a. 'Driftblootstelling van bewoners en omstanders door bespuitingen in de laanboomteelt (2012).

Afbeelding 3: Driftdepositie (% van de dosering) op grondoppervlak naast het perceel voor een standaard boomgaardspuit in de volblad (na 1 mei) en de kale boom (voor 1 mei) situatie, bron: WUR onderzoek 2015

In het onderzoek van de WUR is het maximaal dermale blootstellingseindpunt vastgesteld op 100%. Overschrijding van dit eindpunt betekent dat de huidblootstelling van mensen aan bepaalde gewasbeschermingsmiddelen tot schadelijke effecten kan leiden voor de gezondheid. Uit de tabel bij afbeelding 3 blijkt dat vanaf ongeveer 30 meter – gemeten vanaf de laatste bomenrij – nagenoeg de nullijn bereikt wordt bij zowel bij kale bomen als in de volbladsituatie. Dit betekent dat er vanaf een afstand van 30 meter vanaf de laatste bomenrij in de fruitteelt nagenoeg geen spuitdrift meer optreedt richting de omgeving.

In het hiernavolgende wordt onderzocht welke afstand een verantwoorde afstand is bij het gebruik van het meest risicovolle middel Captan tussen de uiterste grens van de woonbestemming en het agrarische perceel. Met Captan zijn in het onderzoek van de WUR in verschillende situaties de veiligheidsafstanden berekend. Er is zowel uitgegaan van bespuitingen met een standaard dwarsstroomspuit – niet driftbeperkend – als met doppen met driftarme spuittechnieken (DRT75 en DRT90) op boomhoogtes van 0-3 m en 3-6 m. Zie hiervoor de overzichten op p. 7 en 8 van deze onderbouwing.

1. geen sloot om boomgaard; eerste bomenrij staat op 3 m afstand van de perceelgrens en er wordt gebruik gemaakt van een standaard spuittechniek;
2. geen sloot om boomgaard; eerste bomenrij staat op 3 m afstand van de perceelgrens en er wordt gebruik gemaakt van een standaard spuittechniek, er staat een windhaag op de perceelgrens;
3. geen sloot om boomgaard; eerste bomenrij staat op 3 m afstand van de perceelgrens en er wordt gebruik gemaakt van een standaard spuittechniek, er staat een windhaag op de perceelgrens en een tweede haag op 4 m afstand op bebouwingszone (of een houtwal);
4. geen sloot om boomgaard; eerste bomenrij staat op 3 m afstand van de perceelgrens en er wordt gebruik gemaakt van een standaard spuittechniek, er staat een wintergroene windhaag op de perceelgrens
5. geen sloot om de boomgaard, er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT75);
6. geen sloot om de boomgaard, er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT75), er staat een windhaag op de perceelgrens;
7. geen sloot om de boomgaard, er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT75), er staat een dubbele windhaag of houtwal op de perceelgrens
8. geen sloot om de boomgaard, er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT75), er staat een wintergroene windhaag op de perceelgrens
9. een sloot om de boomgaard, er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT90);
10. een sloot om de boomgaard, er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT90), er staat een windhaag op de perceelgrens;
11. een sloot om de boomgaard, er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT90), er staat een dubbele windhaag of houtwal op de perceelgrens
12. een sloot om de boomgaard, er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT90), er staat een wintergroene windhaag op de perceelgrens.

Afbeelding 4: 12 praktijksituaties die zijn berekend in het WUR-rapport uit 2015 (bron: WUR rapport 2015)

Praktijk situatie	Teeltvrije zone [m]	Spuittechniek	Windhaag	0-3 m		3-6 m	
				Kale boom	Volblad	Kale boom	Volblad
1	3	Standaard	Nee	35	30	35	30
2	3	Standaard	Ja	25	5	25	10
3	3	Standaard	Twee	15	5 ¹⁾	15	5 ¹⁾
4	3	Standaard	Groen	15	5	15	5
5	3	DRT75	Nee	30	20	25	15
6	3	DRT75	Ja	20	5	15	5
7	3	DRT75	Twee	5 ¹⁾	5 ¹⁾	5 ¹⁾	5 ¹⁾
8	3	DRT	Groen	5	5	5	5
9	3	DRT90	Nee	25	15	15	10
10	3	DRT90	Ja	15	5	5	5
11	3	DRT90	Twee	5 ¹⁾	5 ¹⁾	5 ¹⁾	5 ¹⁾
12	3	DRT90	Groen	5	5	5	5

¹⁾ een dubbele windhaag of houtwal heeft ook ruimte nodig, 5 m wil zeggen direct achter haag is geen overschrijding

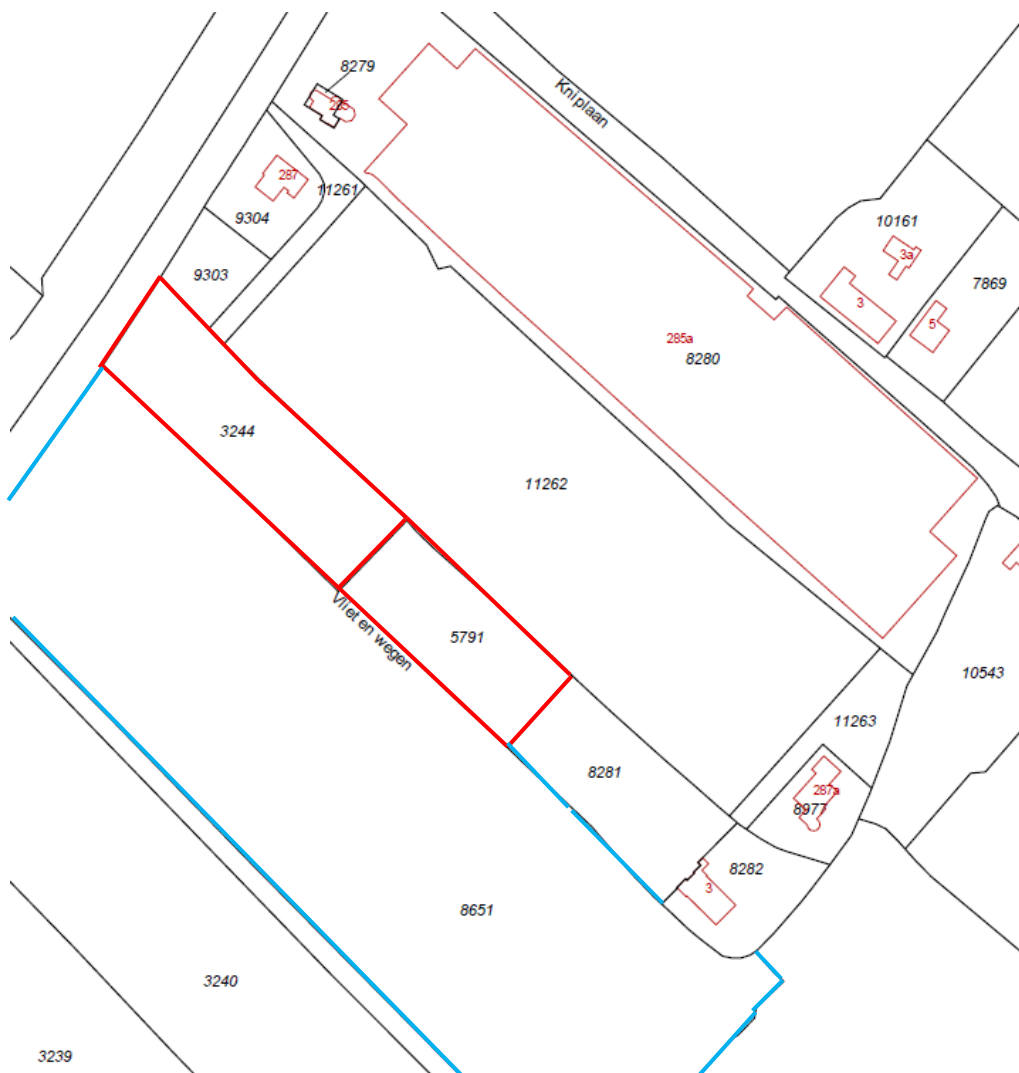
Afbeelding 5: benodigde afstand vanaf de laatste bomenrij in meters om in de kale boom en in de volblad situatie voor de stof Captan geen overschrijding te krijgen van het dermale blootstellingseindpunt van 100%, bij de hoogten 0-3 m en 3-6 m (bron: WUR rapport 2015)

Voor de locatie is een schouw uitgevoerd en zijn foto's gemaakt. In het hierna volgende wordt per perceel aangegeven wat de huidige functie is (feitelijke toestand) en wat de afstand is tussen de agrarische percelen van de kwekerij tot het plangebied van de beoogde woningen en tuinen.

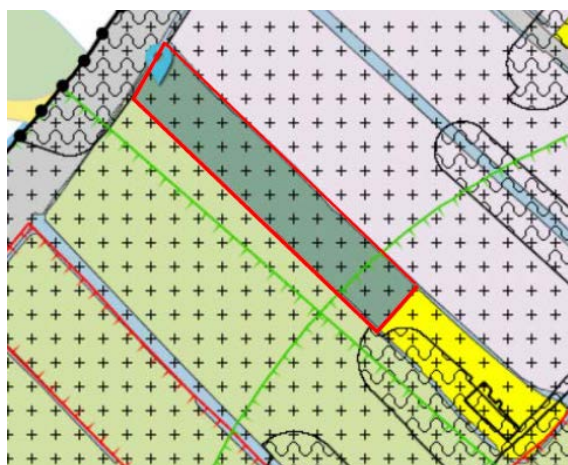
3.1.2 Beoordeling en toepassing op situatie woningen en kwekerij

Feitelijke situatie agrarisch percelen sectie B, no. 3244 en 5791

De ten zuidwesten van de planlocatie gelegen agrarische percelen met nummers 3244 en 5791 zijn in gebruik als containerveld voor de teelt van voor fragaria en brassica (sierteelt). Op het moment van foto's maken was er geen feitelijke teelt aanwezig, maar was alleen het containerveld zichtbaar. Zie de foto's bij de afbeeldingen 6 en 7.

Afbeelding 6: kadastrale percelen 3244 en 5791 kwekerij (rood omkaderd) en 8651 (blauw omkaderd)

Afbeelding 7: geldende bestemming 'Natuur – Bijzondere botanische waarden'

Afbeelding 8 en 9: foto's van percelen 3244 en 5791

De percelen worden zowel aan de voorzijde als de zijkant omsloten door een watertoevoerende sloot.

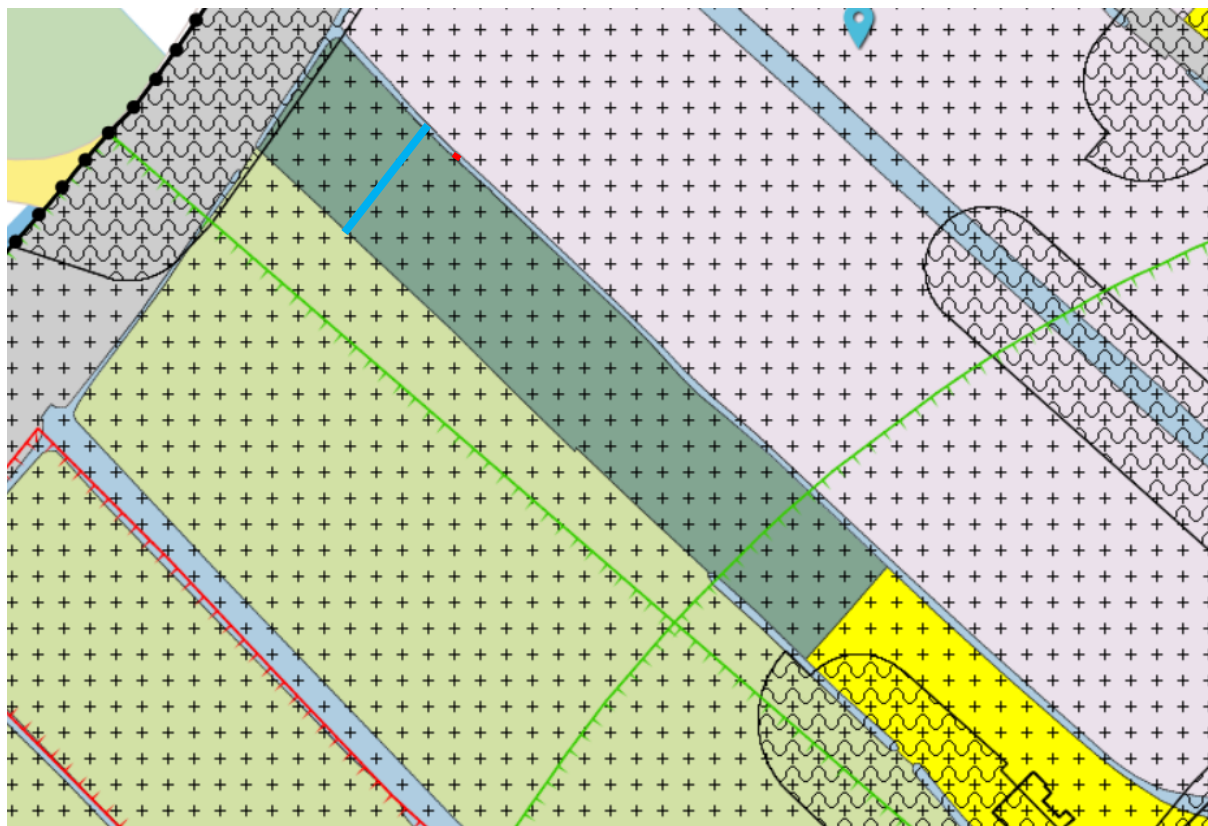
Het perceel dat is aangeduid als sectie B, no. 8651 is eveneens in gebruik als containerveld. Zie de foto's bij de afbeeldingen 10 en 11.

Afbeeldingen 10 en 11: foto's van perceelnummer 8651

De afstanden tussen de beoogde woonpercelen (grens beoogd bestemmingsvlak Wonen) en het gedeelte waar feitelijk geteeld wordt (grens bestemmingsvlak 'Natuur – Bijzondere botanische waarden' en grens bestemmingsvlak 'Agrarisch met waarden – open gebied'), bedragen respectievelijk 1 meter (rode lijn) en 34 meter (blauwe lijn). Bron voor de metingen: www.ruimtelijkeplannen.nl.

Afbeelding 12: verbeelding geldend bestemmingsplan Buitengebied 2010

3.2 Wijziging per 1 januari 2018 van het Activiteitenbesluit milieubeheer

Per 1 januari 2018 is het Activiteitenbesluit milieubeheer gewijzigd ten aanzien van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij alle open teelten. Voor alle open teelten worden de eisen aan driftreducerende maatregelen verscherpt en op het gehele perceel van toepassing verklaard (artikel 3.78a Activiteitenbesluit), in plaats van binnen een afstand van 14 meter vanaf de insteek van een oppervlaktewaterlichaam dat voorheen vigerend was. Met deze maatregelen wordt onder meer de emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar de omgeving beperkt. Hoewel de meeste telers thans al driftreducerende spuittechnieken toepassen van zo'n 50%, dient er vanaf die datum verplicht een driftreductie van ten minste 75% te worden bereikt voor het gehele perceel, ook voor percelen die niet aan een oppervlaktewaterlichaam grenzen.

In artikel 3.80a is een overgangstermijn opgenomen voor de teelt van in opwaartse en zijwaartse richting te bespuiten boomkwekerijgewassen. Tot 1 januari 2021 hoeven deze teelten niet aan de hiervoor genoemde driftreductie van ten minste 75% over het gehele perceel te voldoen.

Zoals eerder vermeld zijn de percelen in gebruik door kwekerij Vliet en wegen. Het bedrijf is gespecialiseerd in het kweken van voor fragaria en brassica. Dit zijn neerwaarts te bespuiten sierteelt gewassen. Het bedrijf dient zich dan ook voor de huidige teelt te houden aan de in artikel 3.78a Activiteitenbesluit opgenomen verplichting om op het gehele perceel een driftreductie te bereiken van ten minste 75%.

Perceel 8651

De afstand tussen de beoogde woonpercelen (grens beoogd bestemmingsvlak Wonen) en het perceel met nummer 8651 waar in planologisch-juridisch opzicht fruitteelt mogelijk is, bedraagt 34 meter. Uit de tabel bij afbeelding 3 blijkt dat vanaf ongeveer 30 meter – gemeten vanaf de laatste bomenrij – nagenoeg de nullijn bereikt wordt bij zowel bij kale bomen als in de volbladsituatie. Dit betekent dat er vanaf een afstand van 30 meter vanaf de laatste bomenrij in de fruitteelt nagenoeg geen spuitdrift meer optreedt richting de omgeving. Hierbij is uitgegaan van het worstcase-scenario: fruitteelt, kale bomen, bespuitingen zonder driftreducerende middelen. De afstand van 34 meter is dan ook in het kader van een goede ruimtelijke ordening een veilige afstand.

Percelen 3244 en 5791

De afstand tussen de beoogde woonpercelen (grens beoogd bestemmingsvlak Wonen) en de percelen 3244 en 5791 bedraagt 1 meter. Hoewel er in planologisch-juridisch opzicht geen grondgebonden agrarisch bedrijf of kwekerij is toegestaan wordt er wel feitelijk een kwekerij uitgeoefend. Zoals onder stap 3 staat aangegeven dient de boomteler bij neerwaarts te bespuiten kwekerijgewassen (zoals de huidige teelt van fragaria en brassica) per 1 januari 2018 op basis van het gewijzigde Activiteitenbesluit milieubeheer een driftreductie van tenminste 75% te bereiken op de agrarische percelen. Hij dient dus driftreducerende spuitmethoden toe te passen van tenminste 75%.

Hoewel er in planologisch-juridisch opzicht geen fruitteelt mogelijk is, wordt ook ten aanzien van deze percelen uitgegaan van de teelt waar het meest intensief gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt: fruitteelt. In die situatie wordt er op- en zijwaarts gespoten waardoor de kans op drift groter is dan bij de huidige teelt waar hoofdzakelijk neerwaarts wordt gespoten.

Naar analogie met de fruitteelt is de situatie ter plaatse, rekening houdend met de aanwezigheid van watertoevoerende sloten een verplichting om minimaal 90% driftreductie (DRT90) te halen vanaf 1 januari 2018, te vergelijken met situatie 9 van de situaties die de WUR heeft onderzocht (zie de tabellen bij afbeeldingen 4 en 5). In die situatie is 25 meter een veilige afstand. Wordt er uitgegaan van 75% driftreducerende spuitmethoden (DRT75) dan is volgens deze tabel een afstand van 30 meter een veilige afstand. Omdat de feitelijke situatie 1 meter bedraagt zijn deze afstanden in het kader van een goede ruimtelijke ordening onvoldoende.

In het navolgende wordt onderzocht onder welke omstandigheden er wel sprake is van een goede ruimtelijke ordening.

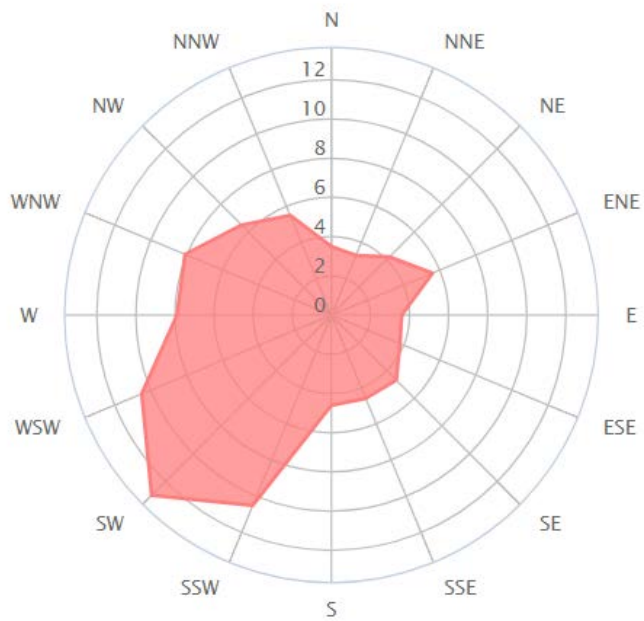
Stap 4 Overheersende windrichting

In verband met mogelijke verwaaiing van spuitvloeistof is tevens de overheersende windrichting van belang⁸. Het dichtstbijzijnde weerstation is Vlietland. De meest voorkomende windrichting in Nederland is de zuid-westelijke richting⁹. Bij voornoemd weerstation komt gemiddeld in de periode november 2010 – maart 2018 hoofdzakelijk de wind uit de zuidwestelijke richting. Gezien de noordoostelijke ligging van de woningen ten opzichte van de agrarische percelen, is de kans op verwaaiing van drift aanwezig.

⁸ ABRS 2 september 2015, no. 201500601/1/R2, r.o. 3.7

⁹ www.windfinder.com

Wind direction distribution in (%)
Year

Afbeelding 13: overheersende windrichting ten opzichte van beoogde woonpercelen

Afbeelding 14: overheersende windrichting aangeduid met rode pijlen

4. Wanneer is er sprake van een goede ruimtelijke ordening ter plaatse?

Zoals eerder is vermeld dient bij de besluitvorming inzake het bestemmingsplan te worden aangetoond dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Dit houdt in dat de bedrijfsvoering van de teler niet mag worden belemmerd door de woningen en dat ter plaatse van de woningen een aanvaardbaar woon- en leefklimaat aanwezig dient te zijn.

Uit de tabel bij afbeeldingen 4 en 5 blijkt dat indien er een groene haag wordt aangeplant – zowel bij toepassing van 75%, als bij toepassing van 90%-driftreducerende spuitmethoden – 5 meter een veilige afstand is. Een groene haag werkt behalve driftreducerend ook als afscherming goed tussen agrarische bedrijvigheid en woningen met tuinen. Geadviseerd wordt om hoogopgaande beplanting aan te brengen tussen de tuinen van de woningen en de percelen van de kwekerij. Geadviseerd wordt om een dichte haag een te planten bestaande uit een snelgroeiende en groenblijvende plantensoort op basis waarvan een uiteindelijke hoogte mogelijk is van tenminste 3 meter. Deze haag en/of groenzone dient in planologisch-juridisch opzicht geborgd te worden.

In die situatie wordt een afstand van 5 meter tussen de laatste bomenrij en een gevoelige functie, zoals woningen met tuinen, verantwoord geacht. Bovendien geldt ook ten aanzien van deze percelen dat de overheersende windrichting voornamelijk zuidwestelijk is. Onder voornoemde omstandigheden wordt de kans zeer klein geacht dat er drift in de tuinen van de woningen terecht zal komen.

H.H. Harberink, opgemaakt op 8 mei 2018